

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 7 [i.e. 12]. De Irregularitate ex homicidio contracta facto,

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

145. Hæcque de irregularitate ex homicidio, quæ dicto contra- hitur dixisse sufficiat. Sed antequam ad eam veniamus quæ contrahitur facta, exponendum est dubium, An quis solo silentio (quod committi posse homicidium habetur ex cap. Ephesij, dist. 43.) possit irregularitatem incurere. Distinctione vero utendum est: si enim tractetur de alicuius occisione inter pares, aut fere pares; alijsque iudicantibus ipsum esse occidendum, unus eorum tacet, is tacendo, quia silentium in ipso non est causa mortis, non incurrit in irregularitatem, etiamsi contra charitatem peccet mortaliter, non impediendo suo sermone, si potuit. Ita Nauar. in Enchir. capit. 27. nu. 23. 4. contra Syluest. Quamquam tamen ex Couarr. ad Clemen. Si furiosus, par. 2. §. 2. num. 8. versu Quinto: si ipse tacens, esset is propter quem tractatur de occisione: nimirum quia eam illam iniuriam alij volunt vindicare, iucurreret irregularitatem tacendo: eo quod talis taciturnitas exprimeret interiorum consensum ipsius, quo alij ad peragendum homicidium confirmarentur. Quos id molientes gratia ipsius tenetur impedire omni ratione qua potest: alioqui censetur dedisse causam homicidio.

Sin autem tractetur inter eos, quorum alij sunt superiores, alij inferiores, id est, quorum alij in alios auctoritatem habent, siue publicam, siue priuatam: & superioribus in mortem conspirantibus inferior tacet: ex suo silentio non incurrit irregularitatem, ut nec obligationem ad restitutionem, prout probatur argumento à maiori: nempe, quod nec æqualis tacens incurrit alijs æqualibus conspirantibus, cum non violet iustitiam. Inferioribus vero conspirantibus superior tacens si sit persona publicæ, quæ ex iustitia tenetur impedire tale homicidium, suo silentio incurrit irregularitatem: sicut & iustitiæ ministri, qui contra iustam obligationem sui officij omittunt defendere eum cui mors, aut mutilatio intentatur: per ea quæ alijs in margine citatis, tradit Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 7. & notabuntur in sequenti cap. sect. vltima. Si vero sit talis persona quæ non nisi ex charitate idem homicidium impedire tenetur: etiamsi non impediendo peccet mortaliter, non incurrit tamen irregularitatem, prout in eadem sectione vltima exponetur. Quod tamen iuxta Couarr. loco cit. sic moderandum est: ut si in illius gratiam, vel illius auctoritate, & favore freti, de occidendo tractent, homicidiumque moliantur, incurrat irregularitatem suo silentio: quia dat causam homicidij æquivalentem verbo, sufficienter inclinanti voluntatem alterius ad occidendum.

CAP. VII.

De irregularitate ex homicidio, contracta facta.

SVMMARIVM.

- 146 Varij modi quibus facta incurritur irregularitas ex homicidio.
- 147 Non incurrit irregularitatem qui dat arma sua alicui à quo defendatur, vel qui seipsum defendit ab iniussore.
- 148 Nec incurrit qui dat ad vsu licitum: secus vero qui ad vsu illicitum.
- 149 Ut committens homicidium, vel mutilationem, sic & ei auxilium dans irregularis est, nec excusatur ex eo, quod det bonum sine.
- 150 Excusatio est, cum in bello iusto pugnavit, aut talis reipub. necessitas vrget, ut si quis non pugnavit, hostis illam vastaret.
- 151 Duarationes quibus hoc probatur.
- 152 De eo qui dat occasionem mortis, aut mutilationis, quando in irregularitatem incurrat, aliquot casibus propositis declaratur.
- 153 De casu in quo rixando occasio datur: aut domi alendo feram.
- 154 De eo in quo datur, exercendo chirurgi, aut medici officium.
- 155 De eo in quo datur castigando subditum.
- 156 De eo in quo datur ludendo, aut agendo aliquid periculosum, aut rixando cum grauida.

Valerij Par. III. Tom. 3.

- 157 De eo in quo datur vo. iferando, aut infantes habendo secum in lecto.
- 158 De eo in quo datur colludendo.
- 159 Ratio cur in talibus, & alijs similibus casibus irregularitas incurritur.
- 160 De cooperante occisioni, vel mutilationi, ac primum de eo qui deliberate.
- 161 Quid tenendum, cum multi non de communi consilio aliquem aggrediuntur, & quid de insigente vulnere lethale ei, qui ab alio occiditur.
- 162 Quid tenendum, quando plures plura vulnera inflixerunt vni, & necitur ex quo sit mortuus.
- 163 Quid de eo qui animo occidendi percussit aliquem qui ab alio occisus est.
- 164 Quid de eo qui alicui vulnus inflixit, non quidem lethale, ex eo tamen non ob aliquam causam interuenientem mortuus est.
- 165 Quatenus irregularitas incurrat in pugnando in bello iusto.
- 166 Quando omnis defensio, irregularitatem non inducat, & quando inducat.
- 167 Ratione, & exemplis declaratur quando inducat.
- 168 Quatuor condiciones quas concurrere oportet ad contrahendam irregularitatem ex defectu defensionis: & nonnulla inde deducta.
- 169 De obligatis ad defensionem ex officio publico, aut mercenaria conventionione.
- 170 De advocatis, aut Procuratoribus deserentibus patrocinium Rei ei: aut medicis, vel chirurgis negligentibus curam egri: & id genus alijs contra delictum ipsorum ex iustitia.
- 171 Statutum Concilij Tridentini de dispensatione in irregularitate ex homicidio.

146. **V**T homicidium committi, sic irregularitas contrahi facta potest primo quidem materialiter: vel dando alteri arma ut aliquis occidat: vel deducendo aliquem in locum ubi occidendus est: prout vsuuenit ei qui comitatur Iudicem tanquam Notarius, aut satellites, vel cultos damnati ducti ad mortem, ex Nauar. in Enchir. cap. 27. nu. 217. patetque ex cap. Aliquantos, dist. 51. Secundo vero, effectiue, nempe occidendo, vel mutilando per seipsum. Tertio, dando sufficientem occasionem mortis, vel mutilationis. Quarto, cooperando in alicuius occisione, vel mutilatione.

De irregularitate incurta facta, materialiter.

SECTIO I.

147. **D**E hac, quoad eum qui dat arma, notanda sunt aliquot propositiones ex Nauar. in Enchir. cap. 27.

Prima est in num. 212. Si quis iniussus ab altero cui se resistere posse diffidit, det arma sua tertio à quo defendatur, si hic iniussorem occidat, illum non esse irregularem, qui arma dedit: quia sicut potuit per se occidere in illa extrema necessitate, sic potuit per alium. Attamen quia in tali casu non liceret occidere nisi cum moderamine inculpatae tutelæ: difficultas esse potest. An si in hoc casu ille, cui arma data sunt, occidat sine eo moderamine, is qui dedit fiat irregularis. Cui occurrendum est, probabile videri non fieri. Ratio est: quia danti arma in tali casu, liceret per seipsum occidere propter inuitabilem necessitatem, quam ob defectum virium & industrie diffidens se vitare posse, licite ad suam defensionem adhibet tertium dando ei arma: quibus si perperam vtatur, non est imputandum danti: in cuius potestate non est amplius eorumdem armorum vsus, postquam illa alteri tradidit eo sine. Imputandum igitur est iniussori qui dantem redegit in eas auggultias, ut ad vitæ conseruationem dare cogereetur.

Secunda propositio est in eod. nu. 212. Si quis contra naturalem obligationem det ea intentione arma proximo, ut occidendo defendat se contra aggredientem, secuta morte aggressoris, taliter dantem effici irregularem: quia sicut occidendo per se alterius aggressorem sum irregularem, ita etiam sum occidendo eundem per alium.

148. Tertia, quam in sequenti num. 215. 216. & 217. Nauar. tractat, est. Eum qui dat arma alicui absque speciali intentione, ut occidat vel mutilet: sed tantum intentione generali, ut præ-

liando vincat: aut se defendat, non esse irregularem ex secuta occisione, vel mutilatione in iusto bello, aut iusta defensione. Hanc ex eo confirmat, quod de iure canonico irregularitas non incurritur assistendo iuste preliantibus, ex cap. Igitur, & duobus sequentibus, 23. quæst. 8. etiam si quis assistat armatus, argumento cap. finalis, De Clerico percussore; atque percutiat propria manu: dummodo tamen ipse propria item manu non occidat, aut mutilet, iuxta cap. penul. De homicidio.

Incurritur autem irregularitas, per cap. Quod in dubijs, De penis, & cap. Sicut dignum, §. vltim. De homicidio, ab ijs, qui in bello iniusto, in quo sunt homicidia, aut mutilationes, adhortantur ceteros ad pugnam, vel ipsos pugnantes qualitercunque adiuvant, prout habet Panormit. ad cap. Petrio, De homicidio. Incurritur etiam ab illis qui in eodem bello suis manibus pugnant, etiam si neminem occidant, vel mutilent, vt communem sententiam esse notat Couar. ad Clemen. Si furiosus, 2. par. 6. 3. sub finem num. 2. Quæ cum ita sint, intelligitur tradita propositionem congruere ijs, quæ iure canonico constituantur de irregularitate. Ex ea enim differentia inter eum qui licite prelianti auxilium præbet, & eum qui illicite preliantem adiuvat, aperte constat sic esse distinguendum inter eum, qui ad vsum licitum, & eum qui ad vsum illicitum dat arma alteri: vt ille inde secuto homicidio, non incurrit irregularitatem; nisi ea intentione dederit, vt homicidium, vel mutilatio committeretur: hic vero incurrat. Videri potest Henriquez alios in margine citans libr. 14. capit. 12. §. 4.

De incurfa facto, effectiue.

SECTIO II.

149. DE eo qui effectiue committit homicidium, vel mutilationem; notandum est, iuxta cap. Si quis viduam, dist. 50. ipsum irregularitati similiter subijci, siue percussione, siue veneno, siue alia quavis ratione occiderit, aut mutilauerit. Subijci item auxiliantem; v.g. eum, qui homicidam associat; vt ipsum, si sit opus, defendat, quantumuis nihil aliud faciat: imo ipsi homicidæ quantum potuit dissuaserit perperationem homicidij, ex D. Anto. 3. par. tit. 28. c. 2. §. 5. Itemque vendentem, vel commodantem scalas, funes, enses, sclopetas ad suspendendum, strangulandum, iugulandum, configendum, aut aliquod membrum præscindendum, quemad. expressit Nauar. in Enchir. cap. 27. n. 217. & alij communiter tenent. Quamquam, vt loco cit. notat D. Anto. per cap. De occidendis, 23. quæst. 5. excusarentur, qui darent, vel commodarent indifferenter ad quemcunque vsum: scilicet eo modo, quo ordinarij solent vicini vicinis.

Illud ipsum vero à Nauar. traditum, communiterque receptum, aduerte sic esse verum, vt non excusetur quis ab irregularitate, quocumque bono fine is cooperetur in homicidio: adeo vt referente ipso Nauar. ibid. ex D. Anton. in eodem §. 5. & communi sententia, irregularis sit ille etiam qui ex zelo fidei, & animo consequendi indulgentias, fert ligna ad comburendum hæreticum. Intellige viuum, quia, vt idem author subdit, quando hæreticus ante strangulatur quam comburatur, irregularis non fit qui ligna detulit, nec item quando viuus quidem comburitur, sed ipso iam mortuo, eadem ligna delata conceperunt ignem, ita vt nihil sint cooperata ad mortem. Nec item ab irregularitate excusatur is, qui in bello iusto militibus cooperatur cum speciali intentione occisionis, vel mutilationis, vt v.g. dicendo occidite, percutite, displodite bombardas: vel si quis militi ad occidendum aliquem arma petenti, det, aut vitro offerat, sequaturque; inde homicidium, aut mutilatio, argumento cap. Petrio, De homicidio.

150. Aduerte autem ex communi sententia, teste Couar. ad Clemen. Si furiosus, par. 2. §. 3. num. 2. quod Clericus occidens alium in conflictu belli, non sit irregularis; si Romanus Pontifex, qui potest super omni irregularitate dispensare, permiserit ei vt propria manu pugnet. Porro quod idem ibidem addit contra Caiet. 2. 2. quæst. 40. art. 1. non esse irregularem Clericum, qui in bello iusto propria manu pugnano occideret, vel mutilaret in casu, in quo si non pugnet, ciuitas, vel exercitus euertetur ab hoste: tunc ipse non satis confir-

mat, non omnino tamen caret probabilitate, ob duas rationes præcipue.

Altera est, quod quamuis per cap. Clerici, & sequens, 23. quæst. 8. & capit. Ex multa §. finali De voto, & voti redemptione, non sit licitum Clerico, saltem constituto in maioribus Ordinibus, pugnare propria manu: nec item iuxta cap. Sententiam, Ne Clerici, vel Monachi, munere Capitanei fungi: siue vt ibidem habet textus, balistarijs, & alijs viris sanguinum præponi: nihilominus, vt Caiet. ipse ibidem ex intuitu docet, in memorato casu potest, imo tenetur, præsertim si contra infideles agatur, proprijs manibus pugnare, bombardas dirigere, si eius rei peritus sit, & alius qui id facere valeat, desit: & sic de alijs id genus: quia lex positua non extenditur ad casum in quo dispensaret legislator si præsens adesset. Qualis casus esse censeri potest is, quem pro necessitatis grauitate, vir bonus rationabiliter præsumit talem in sua conscientia. Iam sicut lex est positua, per quam Clericus peccato obnoxius fit pugnano proprijs manibus in bello: sic est & illa, per quam fit obnoxius irregularitati, si in bello occidat, vel mutilet. Quare sicut in proposito casu non peccaret occidens, vel mutilans hostem: ita probabile est nec incurere irregularem.

Altera ratio est quam habet Dominicus Barneæ 2. 2. quæst. 40. art. 2. dub. 4. vbi dictam sententiam probabilem esse fateatur, quod cum homo teneatur salutem patriæ anteferre suæ vitæ propriæ, quam pro illa dum necessitas exigit, debet profunderi: certe ius liberans ab irregularitate occidentem, vel mutilantem, ob necessariam defensionem vitæ propriæ, censeri quoque potest liberare occidentem, vel mutilantem, ob necessariam defensionem salutis patriæ. Adde quod, vt idem Barneæ attigit, ex tali homicidio dici non possit irregularitas incurri, nisi per defectum lenitatis. At cum adest necessitas defendendæ patriæ, maxime in causa religionis, non tam occiditur, aut mutilatur ex defectu lenitatis, quam ex excessu feruoris charitatis: qualis fuit in Phinees occidente Israelitam fornicantem cum alienigena. Qui quidem Phinees ex eo facto non est iudicio diuino habitus indignus ministerio altaris, sed dignus cum sua posteritate sempiterno sacerdotio. Eandem sententiam alijs in margine citatis sequitur Henriquez libr. 14. cap. 12. §. 3. lit. E, & cap. 13. §. 1. lit. I, quam & nos sequi possumus, vt mitiorem, & satis in praxi tutam, cum bonos auleros habeat, & satis bonis rationibus nitatur. Nulla autem dubitatio est, quin ea locum habeat, cum quis ad necessariam defensionem salutis patriæ occiderit, aut mutilauerit non valens aliter, id est, nisi occidendo aut mutilando, vitam propriam seruare.

De incurfa, dando occasionem homicidio, vel mutilationi.

SECTIO III.

151. DE eo qui dat sufficientem occasionem mortis, aut mutilationis, quando in irregularem incurrat, non potest melius explicari, quam propositis aliquot præcipuis casibus, ex quibus de cæteris ferri potest iudicium; quales sunt sequentes sup. pti ex Sömmularijs, partim in verbo Homicidij, partim in verbo Irregularitas, & ex Nauar. in Enchir. cap. 27. partim num. 227. & duobus sequentibus, partim num. 235. & sequenti.

152. Primus est, in quo irregularem incurrit is, qui illicite rixatur, aut certat cum alio, si amici ipsius superuenientes, etiam ipso non consentiente, occidant, vel mutilent. Quod idem iudicandum est ex eodem Nauar. num. 231. dum quis iniuriâ afficitur, si amici superuenientes eum qui iniuriam inferunt mutilent, vel occidant rogati, vel iussi ab ipso affecto iniuriâ, aut saltem ipso sciente, & non contradicente: nisi forte casus esse in quo vitam aliter tueri non posset: aut ad ipsius defensionem occisio, vel mutilatio nullatenus fieret: non vero si ipso nesciente, aut ipso contradicente ex cap. Petrus, De homicidio. Cuius explicationem persequens Couar. ad Clemen. Si furiosus, par. 2. §. 2. num. 8. eadem tradit. Videri etiam potest Henriquez libr. 14. cap. 13. §. 4. vbi (litera L) ex recentiorum opinione admonet non esse irregularem eum, qui ex illicite causam dedit tantum remotam, & quantum

tum potuit prohibuit ne corrixans occideretur, aut mutilaretur a superuenientibus.

Secundus casus est, in quo irregularis illo, qui domi bestiam ferocem alit, vel custodit: & est in culpa soluendo, vel tenendo solutam, si illa occidat, vel mutilet aliquem: non item, cum ipse non est in culpa: vt si fera casu tantum aliquo dilaberetur.

Tertius est, in quo irregularis efficitur chirurgus, vel medicus, cuius dolo, ignorantia, vel negligentia, aut audacia transgrediendi regulas suae artis, vulneratus aliquis, vel aeger moritur: non efficitur vero si nulla talis ipsius culpa interueniat. Efficitur similiter irregularis ille, qui cum non habeat peritiam, euellit telum corpori alicuius infixum; indeque sequitur vt moriatur citius, quam aliqui mortuus esset. Vbi aduerte quod quamuis irregularitatem incurrat is qui Iudicem adiuuat in exequenda iusta mortis poena; non incurrere tamen eum qui adiuuat chirurgum ad iuste secundum aegroti membrum: quia Iudicis sententia est ad vindictam, & punitionem malefactorum: & secatio membri aegroti, est ad eiusdem salutem; pro illaque imponitur iure irregularitas, noua autem pro hac, nisi ex fecantium culpa aegrotus moriatur.

Quartus est, in quo excusatur ab irregularitate Praelatus subditum, magister discipulum, pater filium, dominus seruum castigans, si id circumspicere faciat, quantumuis mors inde sequatur: secus si non faciat circumspicere. Vbi aduerte Episcopum irregularem fieri, si aliquem iuste mittat in carcerem, qui breui, id est, intra decem dies moriatur ob nimiam carceris humiditatem, fetorem, vel squalorem, vel alimenorum subtractionem. Non fieri autem, si moriatur post plures dies: neque is carcer plus est aptus ad mortem inferendam, quam carceres communes: quia sicut potest quis licite se carceri tradere ad poenitentiam peragendam: sic etiam potest illum Praelatus ob ipsius criminem: nec tenetur ei meliorem domum dare, quam sit carcer communis.

Quintus est, in quo excusatur ab irregularitate is, qui honesto ludo licite ludit cum altero, si inde mors inopinato sequatur; non autem si ludat illicite.

Sextus est, in quo ite excusatur ab irregularitate is, qui domum, vel tectum reficiens: ne quid incommodi transeuntibus eueniat, signa fixit ante domum, & aliquid proiecturus tempore congruo clamans ante monuit: atque aliquis nihil curans transiit nihilominus: qui lapide aut ligno tactus occiditur, vel mutilatur. Si autem signo, aut dicto non praemonuisset debite, irregularis esset.

Septimus est, in quo irregularis fit ille, qui ex agro futes vel alia animalia expulsum, lapidem iecit, & puerum interfecit; si quidem non satis circumspicere iecerit; secus si adhibuerit diligentiam circumspicendo, & admonendo, aut locus fuerit solitarius; quia, vt notat Panormitan. ad cap. Ex literis 2. De homicidio, qui proicit aliquid ad locum priuatum, & per quem nemo transire conuenit, non tenetur clamare.

Octauus est, in quo faltans, aut iocans, cum grauida, vnde sequitur vt ea abortiat, foetu iam animato, efficitur irregularis, tanquam vacans rei illicitae, & cum periculo homicidij coniunctae. Id quod plenius Suarez tractat in tomo quinto disput. 45. sect. 6. praesertim num. nono, & duobus sequentibus.

Nonus est, in quo irregularis est ille, qui conspicatus furem vociferatur talem adesse, si eo animo vociferatus est, vt occideretur, vel mutilaretur, aut credens quod superuenientes vicini eum occisuri, aut mutilaturi essent, aut tradituri Iudici occidendum, vel mutilandum secuta morte vel mutilatione. Neque excusabitur protestatione, quod non querat illius mortem, aut mutilationem ex communi sententia, teste Couarru. ad Clement. Si furiosus, par. 2. §. num. 3. Et ratio est, quod talis protestatio Clericum liberet ab irregularitate, quando in iudicio fit coram seculari Iudice: non item quando extra iudicium, vt patet expendenti textum in cap. Praelatis, De homicidio, in 6.

Decimus est, in quo irregulares sunt, qui habentes secum puerulos in lecto, nec adhibentes necessariam diligentiam,

ne quid aduersi patiantur, si aliquis casu suffocetur; nam illos homicidij reos esse, vt & eos qui grauidam abortire fecerint, foetu iam animato, decernitur in cap. Consultuisti, secunda, quae est. 4. Monet autem Henriquez lib. 14. lib. 15. sub finem. in hac re sinelata, & mortali culpa non incurri irregularitatem: sicut nec alias ex delicto: additque causas, propter quas licet infantem tenere in eodem lecto, quae omnes reducuntur ad necessitatem, vel ipsius infantis, vel eorum parentum.

Vndecimus est, in quo mittens puerum ad fluuium, vel puteum vbi submergitur, fit irregularis, etiam si eum monuerit vt caueret, prout addit D. Anton. 3. par. tit. 28. cap. 2. §. 4. nisi forte casus talis esset, in quo nihil poterat rationabiliter de periculo cogitari.

Postremus est, in quo, vt plenius explicat Panormitan. ad cap. Exhibita, De homicidio, irregularis est ille, qui pueritiam excedens, ludendo impegit lapidem alicui, qui declinare volens alij lapidi illisus est, ac mortuus. Secus si fuit adhuc puer, nec lapis magnus fuit, neque illius inflicio grauis: quandoquidem talis ludus est licitus pueris; non item excedentibus pueritiam. Irregularis vero non est is, qui ab aliquo impulsus, vel declinans percussione, impellit alium, & occidit: nisi id fecerit in fraudem, aut nisi potuerit praevidere periculum, & euadere aliter. Similiter irregularis est, ita insequens aliquem, vt is graue periculum timens, fugiat & in puteum, vel in flumen ex fuga decidens, moriatur, non item est, si insequeretur causa ludi non prohibiti, & sine signis magnae offensionis.

Quorum omnium & aliorum pene infinitorum similitum ratio est, quando cumque datur occasio causae remotae homicidij vel mutilationis, si id fiat vacando rei illicitae, aut non adhibita diligentia, curaque debita, vt nihil tale, vel quid aliud aduersum accidit, irregularitas incurratur, secus inde homicidij, vel mutilatione: non autem si vacando rei licitae, & debita diligentia, adhibita absque vlla intentione occidendi, vel mutilandi. Cuius rei confirmationem iam proposuimus in praecedenti cap. 10. deducique potest ex cap. Clerico, & cap. Hi qui arborem, & duobus sequentibus, distincte 30.

De incurfa cooperando occisioni, aut mutilationi.

SECTIO IV.

IN confesso est apud omnes, vt notat Couar. ad Clement. Si furiosus, par. 2. §. 2. num. 2. Eum esse irregularem qui in occidendo, vel mutilando, aliis vere cooperatur, vel talem fert opem, qua cessante nec praestita, occisio, vel mutilatio nequaquam secuta esset. Pro quo textus est in cap. Sicut dignum, De homicidio, §. Illi autem, & in cap. Foelicis, De poenis in 6. Et ratio est, quod talis vere sit causa propinqua siue homicidij, siue mutilationis. Sunt autem nonnulli casus in quibus an locum habeat dubium esse potest, quos in eodem §. Couar. persequitur.

Primus est: si plures consulto, deliberataque voluntate eundem hominem aggressi fuerint, & is ex vnico tantum vulnere accepto, mortuus sit. In quo casu omnes illi in irregularitatem incurere communem sententiam esse idem author num. 3. ait. Et ratio est, quia quamuis ex hypothesi vnus tantum inflixerit vulnus, caeteri tamen impediendo ne taliter se defendere posset, censentur vere cooperari.

Secundus est, si eundem multi simul aggrediantur, non quidem deliberato consilio, sed casu aliquo (vt fieri potest cum quis plures offendit, & singuli, vt causam suam agant, nullo inter se communito consilio, ipsum eodem tempore forte aggrediuntur) ac costet quodnam ex omnibus vulneribus lethale sit, & quisnam illud inflixerit. In tali casu enim, solus is qui lethale vulnus inflixerit, in irregularitatem incurere ex communi sententia, ibidem Couarru. addit: quia solus tenetur de homicidio, & reliqui non nisi de percussione.

Tertius est: si quis vulnus inflixerit alicui, qui occiditur a tertio, antequam secutus esset eiusdem vulneris euentus. In quo casu ex eodem auctore in sequenti num. 4. certum

Hhh 4 est per

est per cap. Significasti, 2. De homicid. irregularem esse non modo eum qui occidit, sed etiam eum qui inflixit vulnus, si de hoc constet, quod lethale fuerit. Non esse vero si constet non fuisse lethale. Quod si dubitetur an lethale fuerit, necne: quorundam sententiam fuisse refert, non incurri re irregularitatem. Sed sententia contraria est tutior, & probabilior: nam dum in dicto cap. Significasti, Pontifex non excusat ab irregularitate Canonicum qui fossorio non percussit sacril. gum. ab alio paulo post occisum, nisi vulnus inflictum ab ipso, lethale non fuisse constat: indicat non fore excusandum si dubitaretur, ubi ad rem ex eodem auctore, ut vulnus dicatur lethale non esse opus, ut tale sit ex quo mortem secutura, esse certum sit omnino: sed sufficit quod ut plurimum mors ex eiusmodi vulnere sequi solet.

162. Quartus est: si quis à pluribus vulneretur, & tandem ex vulneribus illius moriatur, nec constet ipsum potius ex vno, quam ex alio vulnere mortuum esse: aut certe vnum tantum vulnus lethale accepit, nec apparet à quo ex pluribus, qui cum ipso conflixerunt illud accepit. In quo etiam casu in sequen. num. 5. idem Couar. existimat (et si plerique, quos ipse refert, sint in contraria sententia) eos omnes esse irregulares, quia cum dubium est de facto, pars tutior semper est sequenda, iuxta cap. Ad audientiam, & cap. Significasti, primo & secundo, De homicidio. Quod tamen Henriquez lib. 14. cap. 3. §. 4. lit. E in margine, bene aduertit interpretandum esse itante dubio ante factam diligentiam. Secus est enim si post illam, aut per bonam rationem, aut per sapientis consultationem, iudicium practice deponatur. Secus est item in foro exteriori: quia ex lege Absentem. ff. De penis, Satis est impunitum relinqui factum nocentis, quam innocentem damnare.

163. Quintus casus: si quis occidendi animo aliquem percussit. In quo casu, An percusso, statim ab alio occiso, percussor ille irregularitatem incurrat idem Couar. num. 6. dubium esse ait. Quia enim Summus Pontifex in memorato cap. Significasti, 2. sicut ad excusandum ab irregularitate Canonicum, cuius in casu 3. mentio habita est, requirit ut percussor non infligerit lethale vulnus, sic etiam requirit ut non percussit animo occidendi: ideoque glossa *in idem ad verbum habuerit*, negat excusationem si animo occidendi percussisset. Sed Couar. ipse post Panormitan. in idem capitulum, & nonnullos alios, quos refert, sentit talem non fieri irregularem, nisi habendo voluntatem occidendi, opem vel auxilium, aut fauorem occisoribus dederit, iuxta cap. Sicut dignum, §. ultimo, De homicidio. Quæ sententia mitior quidem est, non tamen caret difficultate: quoniam verba illa dicti cap. Significasti, *Et si percussor voluntatem non habuerit occidendi, neque in eius studio, consilio, vel mandato percussit alij contra illum*: videntur aperte significare, quod Pontifex loquitur de voluntate absolute, & secundum se. Non autem prout coniunctum habet studium, fauorem, &c. Nisi interpretemur illa verba, neque ipsius studio &c. addita esse explanationis gratia: nimirum ad iudicandum se loqui de voluntate occidendi coniuncta cum studio, consilio, vel mandato, ex quo secuta sit occisio.

164. Sextus est: si quis vulnus non lethale inflixit alteri, qui ex illo moritur ob imperitiam medici, et malum regimen corporis, ab ipso feriatum. In quo casu, post nonnullos alios per ipsum relatos docet Couar. num. 9. cum qui inflixit, in irregularitatem incurrisse: quia ex tali vulnere mors secuta est, tanquam ex causa propinqua, quam qui dat, est irregularis, ex cap. De cetero, tit. De homicidio: neque impedit interuentus imperitiae medici, vel mali regiminis. ut patet ex cap. Tua nos, De homicidio, ubi ab irregularitate non excusatur Monachus, qui peritus artis chirurgicæ, omni diligencia quam debuit adhibita, per cupiditatem non per pietatem ferro tumorem in gutture aperuit mulieri: quæ contra ipsius præscriptum exponens se vento, inde occubuit.

Quamquam tamen ut idem auctor monet, si vulnus inflictum, adco leue fuisset, ut nullo vel modico medicamine, percussus posset sanus euadere: sed vulnere appositum esset venenum, ex quo mors sequeretur: non videtur vulnerans iudicandus irregularis: cum ex veneno potius, quam ex

vulnere moreretur vulneratus. Aduerte vero ad hoc ut percussor in irregularitatem incurrat, nihil referre, quod percussus aliquo post intervallo, aut intra breue tempus interit ex vulnere: nihil item referre, siue ex vulnere proximo, siue ex febris, aut alia infirmitate ex eo proueniente interierit, iuxta cap. Presbyterum, De homicidio: siue etiam postquam conualuit, & iterum in infirmitatem incidit, ut glossa vltima ibidem habet, & patet ex cap. Ad audientiam, eodem titulo.

Cæterum cum dubitatur an vulnus causa fuerit mortis, requirendum est, & sequendum medicorum iudicium: ut communem Doctorum vtriusque iuris consensum esse Couarruias ait.

His addendum est ex eodem auctore in sequenti §. 3. num. 2. ne quidem Clericum etiam in sacris Ordinibus constitutum propria manu pugnantem, quantumuis in eo peccaret, vacans rei illicitæ, in bello iusto in quo multi occiduntur, aut mutilantur, effici irregularem, si neminem ipsemet in eo, vel occiderit, vel mutilauerit. Quod probatur ex cap. Petito, De homicidio: ubi Pontifex cuidam Presbytero, qui cum aliis aduersus Saracenos conflixerat respondet: si de interfectione cuiusquam in illo constituta conscientia ipsum non morderet, à ministerio altaris reuenter abstineret: definiens simul irregularitatem incurrere occidendo, vel mutilando in bello iusto (quod communem sententiam esse, ibidem refert Couarru.) & significans non incurri, percussor in eo sine occisione, vel mutilatione: quod expressit D. Anton. 3. parte titul. 28. cap. 2. versus finem, & deduci potest ex cap. penultimo & vltimo, De Clerico percussore.

De Irregularitate & homicidio per omissionem.

SECTIO VLTIMA.

166. Quia homicidij opem quo tammodo præstat, quisquis cum debeat, & possit defendere eum, qui occiditur, non d. fendit: ex cap. Non in inferenda, & cap. Ostendit, 23. quest. 3. & cap. Periculose, De penit. dist. 1. & cap. Sicut dignum, De homicidio, §. Illuciat: videndum adhuc est, quo modo is qui cernens aliquem occidi, non defendendo ipsum si potest, in irregularitatem incurrat.

Hoc autem Nauarrus cap. 27. num. 231. & 232. ac Maiolus lib. 5. De irregularitatibus, cap. 48. §. 5. explicant: iniquentes tamen omissionem non inducere irregularitatem (etiam si peccati mortalis reum constituat) in eo qui non nisi ex charitate defendere tenetur: sicut nec inducit obligacionem ad restitutionem, iuxta communem, ut idem Nauarrus habet cap. 24. num. 7. sententiam. Ratio vero est: quia ex tali omissione non dicitur quis verbo, vel facto ad homicidium concurrere, prout necesse est ad incurrandam irregularitatem. Inducere autem irregularitatem in eo qui defendere tenetur ex iustitia, vel ratione sui officij, siue publici, id est, quod habet in Republica: siue privati, id est, quod habet in familia, vel ratione contractus iniiti ad talem defensionem.

167. Probat, quia tunc ommissio non est nuda, sed cum subtractione dolosa adiumenti quod quis habet ad suam defensionem: cuiusmodi subtractionem inducere irregularitatem loco citato, num. 3. probat Maiolus cum autoritate Clementis Alexandrin. lib. 1. Stromatum circa medium, tum variis exemplis. Nam, inquit, si cæcus pontem transiens, tu clam auferas tabulam, ut ille cadat incautus, si occiderit, tu eris irregularis ex ipsius morte, vel mutilatione propter illam subtractionem. Similiter si loco suspecto de incursum, ne hostium, arma alicui dolose, etiam si facias per iocum (tanquam vacans rei illicitæ) liges, vel surripias, ne possit se defendere, & ab illis occidatur, vel mutiletur. Item si alicui noctu eunti cum lumine per locum periculosum de præcipitio, lumen ipsum extinguas, & ille præceps ruens occidatur, vel mutiletur. Denique, si non ad tibi cauendum; sed dolose ut mors, vel mutilatio facilius sequatur, volenti domum tuam ingredi ad declinandum aduersariorum impetum, fores occludas, & occidatur, aut præcipitato in flumen, volenti ad liberandum apprehendere remum, vel

funem,